

כתור אור עליון

העלון מוקדש לע"נ אורית בת טובה ע"ה

פרשת ויצא

ח' כסלו תשפ"ג

פרשת השבוע

הגאון הרב זמיר כהן שליט"א

זמני השבת

הדלקת נרות-16:14

צאת שבת - 17:16

רבינו תם-17:48

שהארכנו בזה בשו"ת נזר כהן חלק ב יו"ד סי' לנ. ואכן, בהלכות צדקה שבשלחן ערוך (יו"ד סי' רמט ס"א) מבואר שהמידה הבינונית הראויה לכל אדם, היא לתת מעשר מהכנסותיו. ולכל היותר ייתן עשרים אחוז מהכנסותיו, והיא מצוה מן המובחר. הנה לשון השלחן ערוך: "שיעור נתינתה: אם ידו משגת, ייתן כפי צורך העניים. ואם אין ידו משגת כל כך, ייתן עד חומש נכסיו - מצווה מן המובחר. ואחד מעשרה, מידה בינונית. פחות מכאן, עין רעה". והרי אין אדם שרוצה לקבל את ההגדרה ההלכתית "אדם שעינו רעה", חלילה. ומאיך, אם רוצה לתת הרבה, לא יתן יותר מעשרים אחוז, שלא יצטרך אחר כך הוא עצמו לבריות. ואשרי אדם הזוכה לעשות עם לומדי תורה הסכם "יששכר וזבולון", באופן שהוא מחזיק אברך על חשבונו, ושניהם שותפים בלימוד התורה של אותו אברך. בכוחה של החוקת תורה לזכות את הנותן לקום בתחיית המתים כמבואר בגמרא (כתובות קיא ע"ב), מלבד שכרו הגדול על קיום מצות צדקה. שכן על אף הצדק המחויב מן הדין שבמתן הצדקה, שכר המצווה גדול ועצום, משום שדרכו של האדם לחוש חיבור חזק לממונו. ומאחר שתחושתו הטבעית היא שהכסף הזה הוא כספו הפרטי, מתן הכסף מלווה בתחושה שהנה משהו משלו נקרע ממנו. לכן מנו רבותינו ז"ל בתלמוד (ראש השנה טז ע"ב) את הצדקה כאחד מתוך ארבעת הדברים שקורעים את גזר דינו של אדם - במידה כנגד מידה. הוא קורע את כספו מעצמו ומעניק לאחרים, והקב"ה קורע ממנו את גזר דינו הרע, והופך את הגזרה הקשה לטובה ולברכה. בבריאות ובפרנסה, בהקמת בית נאמן בישראל ובהיפקדות בפרי בטן. אשרי אדם השם תמיד לנגד עיניו את דברי דוד מלך ישראל ע"ה: "כִּי מִמֶּנּוּ הִכָּל, וּמִיָּדוֹ - נִתְּנוּ לָךְ", ונותן משלו באהבה ובשמחה, שבת שלום.

לאחר שזכה יעקב אבינו למעמד ההתגלות המרומם בחלום הסולם, ולהבטחה האלוקית: "וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ, וְשָׁמַרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ, וְהִשְׁתַּבְּתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת", נאמר בתורה: "וַיֵּדַר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר... וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי, עֵשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לָךְ". המעשר נקרא כך משום שהוא אחד מעשר, ואילו כפל המילים "עֵשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ" נועד לומר שאעשה זאת בשמחה, כאדם השמח מאד בשמחת חברו, וכופל ואומר: מזל טוב! מזל טוב! להביע את תחושתו הנפלאה שאינו אומר זאת רק מדרכי הנימוס, אלא הוא שמח בלבו באמת. וכיצד יגיע האדם למעלה זו, שיתן מתוך שמחה לצרכי צדקה מכספו שכה עמל עליו להשיגו? התשובה נמצאת בתחילת דברי יעקב אבינו: "כִּי אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי!" הרי כל מה שיש לי הוא מתנה ממך, וכי קשה לאדם שקיבל מתנה מהמלך לתת עשרה אחוז ממנה למי שהמלך הורה לו לתת? זהו שאמר דוד המלך כאשר בירך את ה' לעיני כל הקהל (דברי הימים א' כט, יד): "כִּי מִמֶּךָ הִכָּל, וּמִיָּדוֹךָ - נִתְּנוּ לָךְ". לאור זאת יובן מדוע נקראת נתינה זו בשם "צדקה". שהלא לכאורה הוא עושה רק "חסד", מילה שביאורה 'חס-ד' חס על הדל, מתוך רצון טוב. ואילו צדקה היא מלשון "צדק". עשיית צדק היא עשיית דבר צודק, המחויב מן הדין. אולם מאחר שממונו של אדם הוא מתנה אלוקית שבורא העולם נותן לו, והוא מורה לו להעניק מממונו לאחרים, הרי נתינה זו היא עשיית צדק המחויב מן הדין, ולא רק עשייה הנתונה לבחירה מתוך רצון טוב. זאת ועוד. המילה "צדק" מורכבת מהאותיות צ' וק', וביניהן האות ד' המרמזת על הדל. ללמדנו, שאת ההפרש שיש בין צ' (90) לבין ק' (100) (דהיינו 10 מעשר), יש לתת לדל. והאות ה' שנוספה במילה צדקה רומזת על החמישית, דהיינו עשרים אחוז, שהוא המקסימום שמותר לאדם לתת) אלא אם כן הוא עשיר מופלג, וכמו

אשת חיל

מתוך החוברת כשרות המטבח

בדיקת המאכלים מחשש תולעים

אזהרה חמורה

בוטנים, פיסטוקים, גרעיני חמניות, קשיו - כיון שאין מצוי בהם הרבה תולעים, מעיקר הדין אינו חייב לבדקם. וטוב לבדוק שלושה אחדים מהם ואם נמצאו טובים, רשאי לאכול את השאר בלא בדיקה. (רטו)
פירות הדר - מצויים בהם כנימות על הקליפה, ולכן יש לבדוק היטב את הקליפה לפני השימוש בה לעוגה או ריבה וכדומה. (רכא)
מרווה, לואיזה, נענה, שיבא, חסה - מצוי בהם הרבה מאוד תולעים, ולכן יש להקפיד שלא לאכול סתם מן הבא ליד, אלא רק מגידול מיוחד ללא חשש תולעים, או לחילופין לסנן במסננת קטנה עם צמר גפן או בד עבה מאוד. (רכה)
ועצה טובה: - ישנה אפשרות לייבש את העלים האלו למשך שנה שלמה, כיון שהתולעת אינה חיה יותר מששה חדשים. ובמשך ששה חדשים נוספים היא נעשית אפר, והאפר אינו אסור. (רנד).

ילקוט יוסף

סימן שלא - פרק כג - איסור ספיחין

מספרי מרן הראשל"צ הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א

א ספיחין הם כל מיני תבואה וקטניות וירקות שצמחו בקרקע בשנת השמיטה [קרקע שלא נמכרה לגוין], בין מן הזרע שנפל בה לפני השביעית, בין מן העיקרים שנקצרו וחזרו וגדלו. ומן התורה מותר לאוכלם ככל פירות שביעית שניתנו לאכילה אלא שחכמים אסרום באכילה, מפני שראו שנתרבו עוברי עברה, שהיו זורעים בשביעית בסתר והיו אומרים שהם ספיחין שגדלו מאליהן, לפיכך גזרו חכמים ואסרו באכילה אף את הזרעים שגדלו מאליהם. [ילקו"י הל' שביעית פרק כג ס"א עמוד תצ]

ההקדשה המרכזית

לרמב"ם: מ"ד הרב דוד שלום [בצרי] בן ויקטוריה, הרבנית צביה חנה בת הרבנית אביגיל, יוסף עוריאל בן חיה מיכל, ששון בן אסנת, שגיא בן סיגלית לויט, יניב בן אהובה, אריה בן שמחה. ידידה בן אביטל, יהודה יצחק בן ארייס, מרים בת אסתר, אברהם אלברט בן בלינה, משה בן בלינה, הרב בנימין דב בן סימה רחל. יצחק חיים בן אידה. ר' אפרים בן יעל. שירה בת אביגיל אלה. שלו בן רוטל. בניה ישראל בן אביבה) **ולהבדיל לע"ה:** הרב אורי זוהר בן גולדה זצוק"ל שם טוב ציון בן אסתר. אסתר יוכבד בת ריזל ברכה, ר' חיים זאב בן עופרה יעל ז"ל. להצלחת עם ישראל ברוחניות וגשמיות ולנאולה השלמה ברחמים במהרה אמן

אליבא דהילכתא

הרה"ג בנימין חותה שליט"א

שאלה: האם חייב ליטול ידיים לאחר תספורת וגזיזת צפרנים וגילוח הזקן וקיצוץ הפיאות וגזירת חלאקה לילד ולאחר תלבושת. וכמה פעמים חייב ליטול ידיים?
תשובה: לאחר תספורת וגזיזת צפרניים יש ליטול ידיו הן המספר והן המסתפר וזה שגזזו צפרניו חייב והגוזז לאחר אינו חייב ליטול ידיו, ומעיקר הדין די בנטילה פעם אחת בכל יד והמחמיר ג' פעמים בכל יד תבא עליו ברכה. וגילוח הזקן וקיצוץ הפיאות והעושה חלאקה לילד אינו צריך ליטול ידיו.

ביאורים: לגבי חיוב נטילת ידיים לגוזז צפרניו כתב בשו"ע בס"ד ד' סעי' יט' שהנוטל צפרניו ולא נטל ידיו מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד. ולגבי זה שגזזו צפרניו וכן המסתפר דעת כה"ח בס"ק צב' בשם יפ"ל ח"א בקונטרס יושר לבב אות יח' מהלשון משמע רק המספר או הנוטל צפרניו אבל המסתפר וכן זה שגוזזים צפרניו אינו צריך ליטול ידיו. ואילו דעת כה"ח עצמו שהמסתפר והספר צריכים ליטול ידיהם אבל גוזז צפרניים לאחרים הגוזז אינו חייב ליטול ידיו שהטעם משום רוח רעה ורק בעל הצפרנים צריך ליטול ידיו ולהלכה יש להקפיד בדבר זה. ולגבי מגלח זקנו ומקצץ פיאותיו כתבו בשו"ת אול"צ ח"ב פמ"ד סי' ה' ובהל"ש תפילה עמ' יא' שאין צריכים נטילה. ולגבי עושה חלאקה לילד אינו חייב נטילה. ולגבי נטילת ידיים לאחר שהתלבש כתב הבא"ח בפרשת תולדות שנה א' סעי' יז' אם נגע במקומות המכוסים נוטל ידיו ואם לא נגע שם אינו חייב. ולגבי כמות הנטילות בגוזז צפרניו כתב הבן איש חי שם די בפעם אחת והמחמיר ג' פעמים תבא עליו ברכה וכן הוא על פי הסוד. ולגבי תספורת די בפעם אחת מעיקר הדין ע"פ הבא"ח דודאי צפרנים יותר גרוע ברוח רעה וכ"כ כעין זה בספר והאיש מרדכי עמ' קצא'.

הספור ארע לפני כארבעים שנה. ביום מן הימים הגיע לבית רבנו מר יצחק, אָחַד מתושבי בני ברק, בכדי להתייעץ עמו אודות עסקה שהצעה בפניו. מדבר היה בהצעת שתפוח עסקית עם מושב זקנים מסים ששוכן בתל אביב. על פי ההסכם הצע למר יצחק להיות שותף בהנהלת המקום המורת השקעה כספית, ובכך ירווח רוח נכר של מחצית מרווחיו של בית האבות המדבר. מר יצחק, שהיה מענין מאד בעסקה, הציג בפני רבנו את כל צדדי ההסכם, ובקש את עצתו ואת ברכתו. שמע הרב שטיינמן את כל הפרטים, בָּחַן את סעיפי החוזה, ואז נענה ואמר: "מבחינה עסקית זו ממש הצעה מצוינת וכדאית, אולם עליך לבדוק היטב האם האכל שמגיש בבית האבות הזה כשר!" הלה שמע זאת, ואכן הלך לברר את כשרות המאכלים המגשים בו. התברר לו כי אמנם ישנו הכשר כללי, אך בפעל אין שום משיגה שעומד במטבח לבדוק את הדברים. הוא חזר לרב והציג את העבדות לאשורן. כששמע זאת רבנו, אמר באפן חד משמעי: "אם כך - אל תשתתף בעסקה הזו, ואני מציע לך להתרחק מכל קשר עם אותו מושב זקנים". מר יצחק התפלא על ההוראה ובלבו חשב: "הלא רק אנשים חלוציים נמצאים בבית האבות הזה, ומה הקשר של כשרות המזון לשתפוח כספית עמם?" אולם כמוכן לא נסה לחלק על דברי הרב ועזב את כל התכנית. ימים ארוכים חלפו. יום אחד פתח מר יצחק את העתון ולגוד עיניו בלטה ידיעה מרעישה בכותרת הראשית: "מושב זקנים נתבע על סך מיליוני שקלים על כך שהאכיל את הזקנים בבשר חמורים וסוסים". התברר כי אותו בית אבות שבקש את שתפוחו אך לפני מספר חדשים, היה מאכיל את הזקנים שלו בבשר טרפות של חמורים וסוסים שידוע כלא בריא. הם עשו זאת כדי לקצר את חייהם של הזקנים ר"ל, ובכך לגרום שיבואו זקנים נוספים בתדירות גבוהה יותר, שכן החק של אותם ימים קבע כי על כל זקן חדש שמגיע - מקבל בית האבות קצבה גבוהה! מר יצחק המזועזע מן הידיעה ידע כי אם היה אתם בהנהלה, היה גם הוא נתבע על סכום עצום, ושוב נוכח לדעת כמה רחבה ראייתם של תלמידי חכמים, ומי שנוטל עצה מן הזקנים - לעולם אינו נכשל!

פאליפינים
 1% - מטפל בלקנים
 99% מדברים בפלאפון עם פאליפינים אחרים

בן אדם מוכר פעם אחת
 טיטולים. כמה אנשים
 שומרים אותו בשם משה
 טיטולים. הם מעבירים את
 המספר שלו והוא שומר
 אצלו כל העולם משה טיטולים

כפרסומים: מכצע חסר תקדים.
כפועל: מכצע. חסר. תקדים

ידידת הקרב,
 בואי ורצאריס אינון למוסר מרתק של 40 יום
לימוד הלכה יומי - רק 5 דקות
בנושא הצניעות
מפי הרבנית רות שמש תליט"א
03-6171121
 אח"כ רוקט לזכויות 1-1 אלבכ 2

אם אתה לא גאושר
ממה שיש לך.
מה גורם לך לחשוב
שתהיה גאושר אם
יהיו לך עוד דברים?
 breslev.co.il

בואי תתחברי
לקו הישועות
 (הלכות צניעות וסיפור ישועות)
3 דקות ביום
מצילות חיים
ותראי ישועות
בכל התחומים